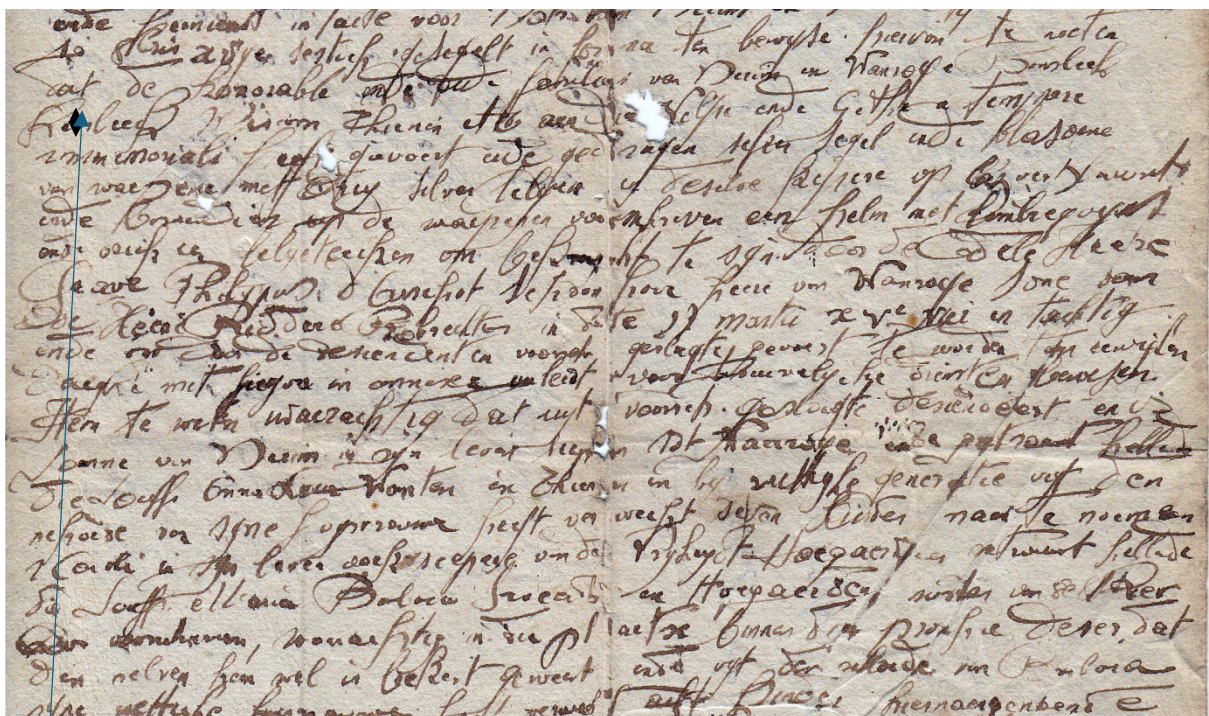

Het wapenschild Van Nerum

De Van Nerums gaan er prat op sinds oudsher een blazoene te hebben. Een aantal van die wapens zijn we op het spoor gekomen in 1964 en 1965. Opgravingen in de kelders van 't Nieuwhuys brachten twee pakjes documenten aan het licht waarop zegels/wapens Van Nerum. Meer nog, er stak een afschrift bij uit 1768, bevestigd in 1790 door notaris Renier Joannes Lintermans en teruggaand tot notariële afschriften van 1724 en 1713, van een document dat de toelating geeft aan de families Van Nerum uit Waanrode, Bunsbeek, Kersbeek, Miskom en Tienen een wapen te dragen volgens de toelating en bekrachtiging van de graaf Philippus d' Aerschot Schoonhove op 27 maart 1584:

...sekersegel ende blasoene van waepene met drey silver lelyen en deselve kepere op lazuertblauwt .. (Arch V G, opgravingen 1964/1965).

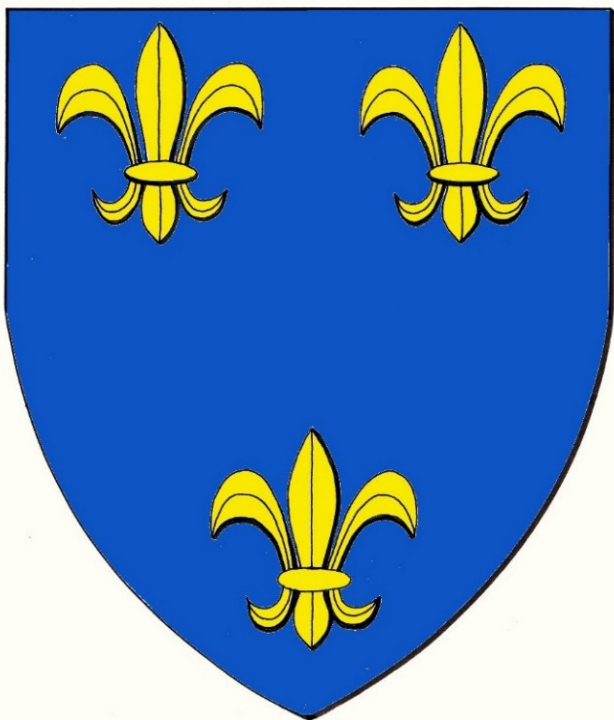
(Uittreksel Atteste van Wapenporte, copie door not. Lintermans 1790, voor d'Heren Van Nerum)

'dat de honorabele ende oude familien van Nerim ex Wanroye, Bunsbeek, Kersbeeck-Miscom, Thienen, etc. aen die Velpe ende Gethe a tempore immemoriali heeft gevoert ende gedragen seker segel ende blasoene van waepene mett drey silver lelyen en deselve kepers op lazuertblauwt ende bovendien up de waepenen voorschreven een helm met lambrequyns ende oock een lelyetecken om bekraght te syn door de Edele Heere Grave Philippus d'Arschot Schoonhoven, heere van Wanroye, sone van die Heere Riddere Robrechtus, in date 27 martii XVe vier en tachtig ...'

De Hoegaardse stamvader: Charles Van Nerum (1689-1757) x Barbe Sweerts

Charles (ook Carolus, Carlo genoemd) wordt gedoopt te Bunsbeek op 29 januari 1689 als derde kind en eerste zoon van Joannes Van Nerum en Lucia Wanten. Dominus Georgius Spaens (oom) en Barbe Wanten (tante ?) zijn peter en meter van de dopeling. Als de kleine drie jaar is verhuizen zijn ouders naar Waanrode, waar Charles opgroeit samen met zijn broer en zusters. Vader Van Nerum wordt er cijns pachter op de 1ste Voshoeve. De hoeve is eigendom van Heer Philippe d'Aerschot de Schoonhoven.

Hij huwt te Tienen in het voormalige klooster der Wittevrouwen op 15 april van het jaar 1723 met de 23 jarige Barbe Sweerts (Hoeg 17-11-1700), dochter van Servaes en Catherine Peeters.

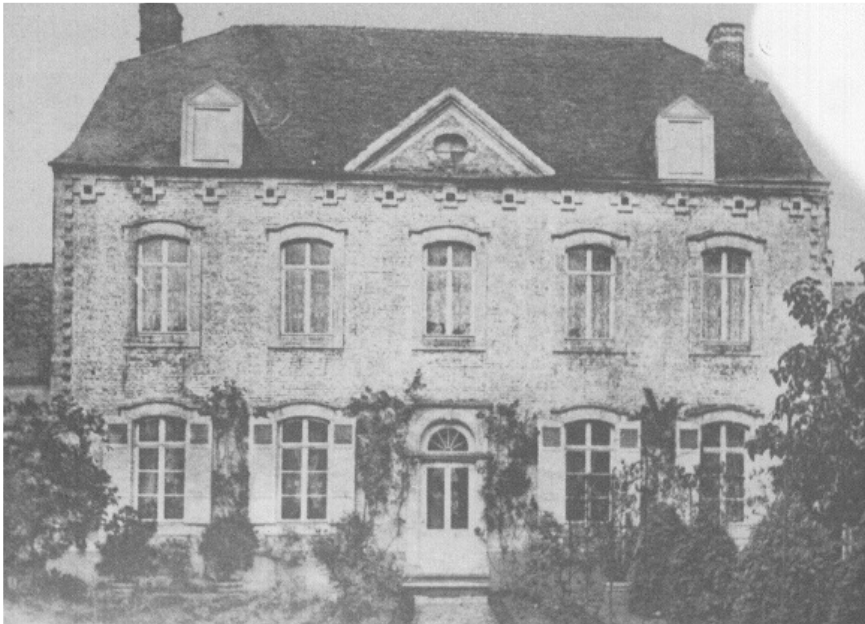

In 1724 vestigt hij zich als brouwer te Hoegaarden. Op St Cornelis dag (16 september) van 1724 stelt hij zijn brouwerij open op de *Vroente aan de Grote Brug* (Archief V G, Memorieschrift van Anne Elisabeth Van Nerum). **Op 18.12.1724, drie maanden na het openstellen van zijn eigen brouwerij heeft Carolus Van Nerum zijn eigen wapenschild op akte laten stellen door notaris de Molin; de keper is weg en de lelies zijn door gouden vervangen**

Tien jaar later is hij de grootste en rijkste brouwer van het dorp¹.

In 1734 bezorgen de Sweertsen hem een plaats van schepen in de Regentie. In deze functie wordt men door Luik voor het leven benoemd en is hij één van de schepenen. Samen met de meier (nu is dat de burgemeester van onze gemeente) en de griffier (nu secretaris) hebben deze zeven heel het bestuur en de rechtsspraak (de rechtsspraak was oorspronkelijk de eerste taak van de schepenen) van de *Vrijheid* Hoegaarden in handen. Op het moment van de benoeming van Charles Van Nerum is het ook zo dat al deze hoge functies verdeeld zijn binnen de verwanten en de boezemvrienden van de *clan Sweerts*.

¹ Elisabeth Van Nerum, *Extraits des Memoires sur la famille Van Nerum de Hougaerde*, in de website *onder Afstamming < De Confrérie < De Gulden Lelie < Memoires Elisabeth Van Nerum*, p. 6-7.

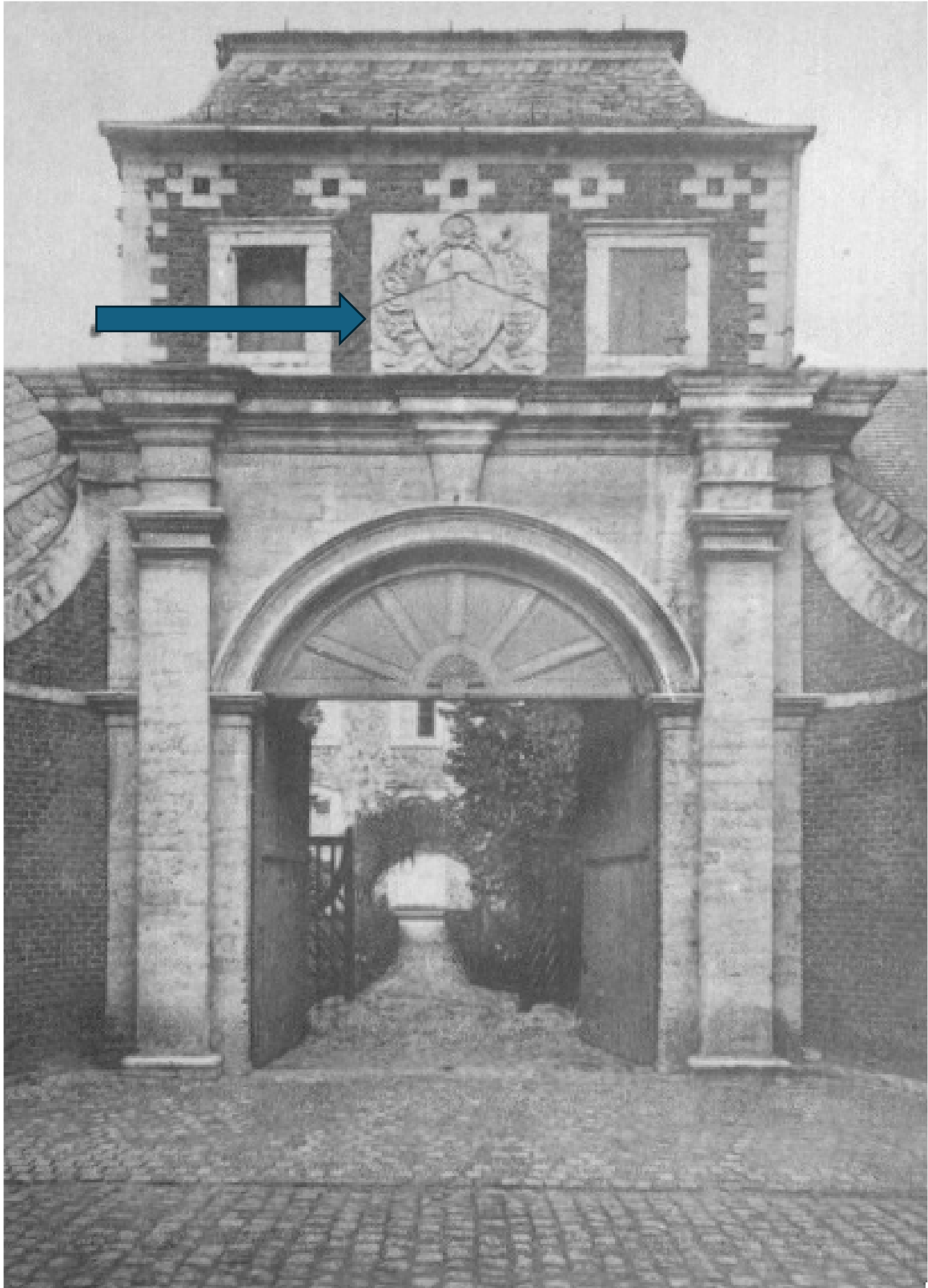

De zaken van Charles floreren zodanig dat hij in 1747 een luxueuze herenwoning laat bouwen langs de toenmalige Molenweg (huidige pastorie van Hoegaarden). Dit gebouw wordt gezet op een stuk grond van de *Cruysblock*, afgestaan door de ouders van Barbe. Door de Commissie voor Monumenten is het gebouw geklasseerd in 1938. Naar gewoonte van de tijd toont Van Nerum zijn macht

door een duiventil boven de ingangspoort, **zijn wapenschild met de drie lelies** en een *gloriette* in de tuin (recentelijk omgevormd tot Sint Franciscuskapel in de Doelstraat, september 2003). Ook de tuin, in de vorm van een lelie aangelegd, moet getuigen van de rijkdom van de opdrachtgevers.

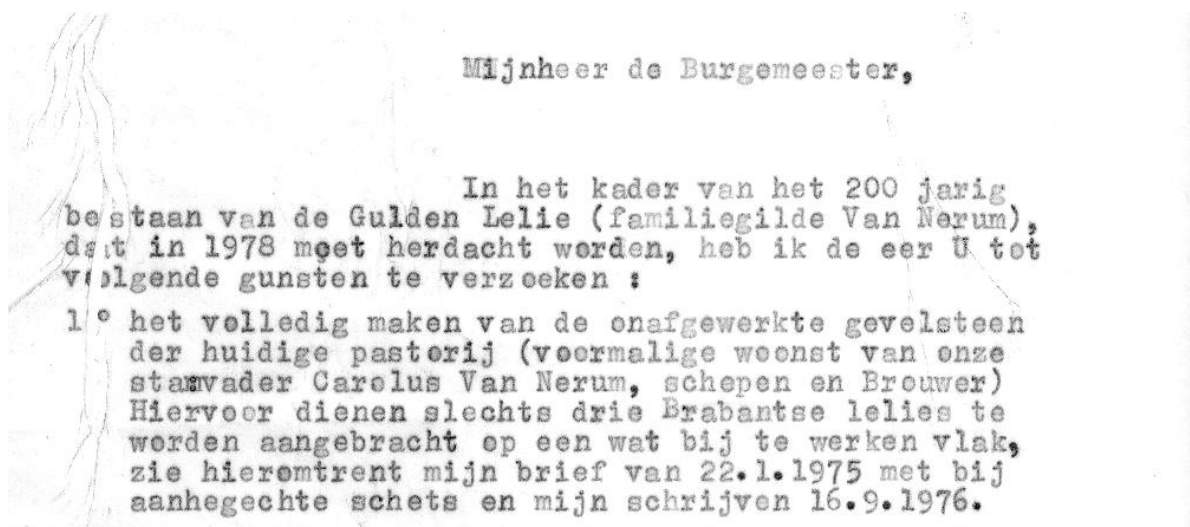
De Gloriette, nu omgevormd tot Kapel.

*Ingangspoort herenwoonst Carolus Van Nerum (1747).
(wapenschild is weggekapt 1796, Franse Tijd)*

Als bewijs van de waarheid getuigt pastoor Sweerts dat hij bij de begrafenisplechtigheid van Carolus Van Nerum uit Hoegaarden in 1757 het wapenschild (een *obiit* dus) heeft gebruikt², wat ook geschiedde bij de uitvaart van zijn zoon Carolus de jongere (+ 1768). Eigenaardig, gezien pastoor Sweerts zijn verklaring aflegde in juli 1768 en Carolus de jongere pas overleed in september 1768; gezien Sweerts in 1785 overleed, is de laatste zin met betrekking tot Carolus de jongere en blijkbaar toegevoegd in 1790.

**In 1978 mislukte de poging tot herstel van het wapen Van Nerum
boven de inkompoort van zijn gewezen herenwoning.**

Uittreksel uit het schrijven van 28 januari 1978³

***Vraag om wapenschild terug op het herenhuis van Carolus Van Nerum te mogen
aanbrengen;
Dit gebouw is de huidige pastorie van Hoegaarden, geklasseerd monument (1938);
De aanvraag werd niet toegestaan.***

² 'Item ten bewyse hiervan attesteert dat getuygh voors selffs geofficiert en heeft inde begraeffnisse ende exequie van Caroli van Nerim ex Hougarde'.

³ De familie-gilde Van Nerum – De Gulden Lelie – werd opgericht in 1778.

De armoriaalbundels van de V Geslachten en het Van Nerum archief

De Confrérie der V Notabele Geslachten van Hoegaarden had haar eigen wapenakten, gebundeld in een *Groot-Armoriaalboek*.

Het boek was gevuld met de gekleurde afbeeldingen van de collectieve confrérier wapens, de emblemen van de families waaruit ze was ontstaan en de stamblazoenen van haar geslachten. Samen met het armoriaalboek was er een *Grootregister der V Geslachten* waarin de wetten, besluiten, decreten en beraadslagingen van de confrérie nauwkeurig stonden vermeld, maar ook de rechtvaardigingsakten van het wapenbezit.

De vijf familiegidlen van de confrérie bewaarden op hun beurt de blazoenen en de wapenakten van hun aanbelangden in een eigen *Armoriaalbundel*. Deze verzameling werd aangevuld met de afbeeldingen van hun eigen specifieke blazoenen en huismerken, die zij aan hun verschillende stamvertakkingen toekenden.

Al deze bijvoegsels werden gestaafd door wapenattesten, refertes, akten, stamboomfragmenten en persoonlijke aantekeningen, met één woord het hun eigen *Grootregister*.

Het echte en oorspronkelijke armoriaalboek bleef in de ereraad van de confrérie bewaard bij de mombaarvaders, de landelijke specialisten, de opeenvolgende pastoors Henricus, Joannes-Hubertus en Jacobus Sweerts, die het boek tot bij het overlijden van laatstgenoemde in 1841, bijhielden. Daarna werd het armoriaalboek verwaarloosd en bij de ontbinding van de confrérie tussen 1865 en 1870 verdeeld onder de families die er belang in stelden.

Na de ontbinding van de confrérie bleef alleen de ‘Gulden Lelie’ over. Via Elisabeth Van Nerum en Edouard Van Nerum werd de wapenbundel verder gezet, tot ook deze gilde in 1907 ophield te bestaan. Het archief door Edouard Van Nerum bewaard kwam in handen van zijn dochter Felicia en later in die van de gezusters Van Nerum uit het Nieuwhuys.

Dit gedeelte kon integraal worden gerecupereerd, evenals een paar documenten, die in 1962 werden teruggeschonken door Maurice Putzeys. Bovendien werden in 1964 en 1965 in een verborgen nis in de kelders van het Nieuwhuys nog enkele belangrijke documenten ontdekt, waaronder wapenbrieven. Door tussenkomst van Jean Marie Lowet-Oury, toenmalig voorzitter en beheerder-afgevaardigde van de ‘Grand-Pont’ suikerfabrieken werden gedeelten van het armoriaalboek terug gelokaliseerd, stukken die langs zijn voorouders in de familie waren bewaard.

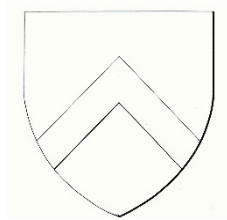
Met dit alles begon de confrérie in 1974 alle puzzelstukjes te ontleden en opnieuw met het samenstellen van een armoriaalboek.

De ‘Gulden Lelie’ gilde had hier niet op gewacht. Al van bij haar heroprichting in 1961 kregen de nieuwe ouderdomsdekens hun blazoen, getoetst aan de evolutie van de ‘*Nederhemzegels*’ (vanaf de 14de eeuw gekend) en verrijkt met de typische kenmerken van afstammingstak, beroep, activiteit(en), ...

De vondst van familieblazoenen, declaratiën en een schets van 't Nieuwhuys en onderaardse vluchtweg (1794)

De succesvolle opgravingen in de kelders van 't Nieuwhuys van 16 mei 1964 werden hernomen op 10 april 1965 en er werd een tweede bundeltje documenten weergevonden in een beschreven en dicht geplooid perkamenten vel van ca. 550 x 250 mm, de hoeken met een verzegelde veder dicht gehouden. Het beschreven perkament werd dankzij de medewerking van het Algemeen Rijksarchief gerestaureerd en ontcijferd wat familieblazoenen, een verklaring van het waarom en een schets van 't Nieuwhuys met onderaardse gang opleverde.

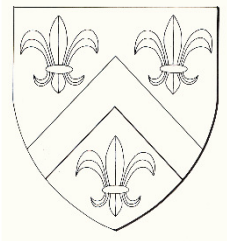
Evolutie en ouderdom van het familieblazoen Van Nerum werd hierdoor duidelijk en is een mooie aanvulling op de vondst van een kopie van de bekrachtiging van het wapenschild Van Nerum dat bij de eerste opgravingen in 1964 werd gevonden.

Opschriften en zegelbeschrijving:

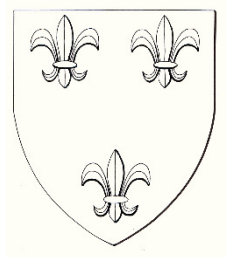
-tsegelsNeederhem 1321

‘van azuur met keper’ (*vermoedelijk van zilver*)

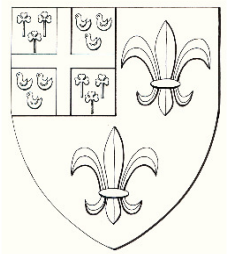
-Johannes van Nerim 1553

‘van azuur met keper, vermeerderd met drie lelies (*vermoedelijk van zilver*) geplaatst 2 en 1’

-Carolus van Nerem 1723

‘van azuur met drie lelies’ (*vermoedelijk van goud*)

-Johannes van Nerum 1757

‘van azuur met drie lelies, beladen met een vrijkwartier, gekwartileerd door een kruis en met figuren die veel gelijkenis vertonen met het wapen Sweerts (*klavers en merletten*)’

Schrijfwijze van de naam: Van Ner-hem, -im, -em, -um!

Notaris Johannes van Nerum (1757) was zoon van Carolus (1723) en vader van het verbergen van deze documenten in de kelders van 't Nieuwhuys onder de Franse Tijd).

Kopie van bekrachtiging van het wapen/blazoen Van Nerum

[illegible]

allemaal penons van den gouden münne de reputatie
 Item te almeeren in tenen den omtrent 2000 penons
 van een notie de münne in date 18 xbrary van tenen
 Dat Cardin in Hoopden in tenen in den tenen leest oeracht
 een pelsche wapen van den gouden leest op leest en leest
 vermindert met den Begeer gelijch eend in vermindert eend
 vermindert de wapen van de leest geleest en leest den van
 Vrijen, allemaal almeeren in date 18 xbrary
 Item ten leest in tenen in tenen dat oeracht voors. leest
 geofficiert in leest in leest in leest in leest in leest
 in leest in leest in leest in leest in leest in leest
 leest in leest in leest in leest in leest in leest
 leest in leest in leest in leest in leest in leest
 leest in leest in leest in leest in leest in leest

2da attestor

Den Jan Antermans
 notie gelijch et in leest leest
 in leest in leest in leest
 in leest in leest in leest
 in leest in leest in leest

1790

Copie Voor

De Heer van Drenth

Transcriptie

Atteste van waepenporte

Op heden desen seshiensten julij xvije acht en sestich voor mij openbaer Notaris binnen de Vrijheytd Hoegaerden residerende present die geloofbare getuygen naer te noemen personelyck gecompareert Rev. Dus. Henricus Sweerds pastoor tot Hoegaerden op versoecke van de naergenoemde Sr. Joannes van Nerim, Sr. Philippus Jacobus van Nerim ende Sr. Joannes Franciscus van Nerim, altemael ingesetene ende residerende binnen voors. Vreyheydt (1), welcke comparanten attesteert waarachtig te weten door extracte mij getoont uyt armoriaelrolle van die Edele Heren van Schoonhove ex Wanroye geapprobeert bij gesegelt acte gepasseert in stude Nots. voor Eers. Martinus a Speculo ex St Trudo in date 21 junii xvije derthien ende hernieuwt in acte voor Nots van Nerim ex Nuwe Cappellen in date 12 8bris xvije sestich gesegelt in forma (2) ten bewijse hiervan te weten dat de honorable ende oude familien van Nerim ex Wanroye, Bunsbeek, Kersbeek, Miscom, Thienen, etc aen die Velpe ende Gethe a tempore immemoriali heeft gevoert ende gedragen seker segel ende blasoene van waepene mett drey silver lelyen en deselve kepere op lazuerblauwt ende bovendien up de waepenens voirschreven een helm met lambrequyns ende oock een lelyetecken (3) om bekracht te syn door de Edele Heere Grave Philippus d'Arschot Schoonhove heere van Waanroye sone van die Heere Riddere Robrechtus in date 27 martii xve vier en tachtig ende om door de descendenten voorschr. geslagte gevoert te worden ten eewighen daeghe met figure in annexe umleidt voor trouwelycke diensten bewesen (4). Item te weten waerachtig dat uyt voorschr. geslagte descendeert en is Joanne van Nerim in syn leven scepen tot Wanroye ende getrauwte hebbende die Jouffr. Anna Lucia Wanten ex Thienen en bij wettighe generatie uyt den schoede van syne huysvrouwe heeft verweckt seven kinder naer te noemen I Caroli in syn leven oock scepen van de Vryheydt Hoegaerden getrauwte hebbende die Jouffr. Maria Barbara Sweerds ex Hoegaerden suster van de Rev. Dus. voorschreven, wonachtig in die plaetse binnen die prochie deser dat den selven hem wel is bekent geweest ende uyt den schoede van Barbara syne wettighe huysvrouwe heeft verweckt acht kinder hiernaergenoemde i Maria Anna bagyne tot Thienen ii Henricus pastoir tot Cortemarck resorteerende onder die deckenye van Torhout iii Clara religiosa int cloister tot Shertogendael iv Joannes getrauwte hebbende die Jouffr. Catarina Bueckens ex Hoegaerden v Catherina religiosa int Wittenvrouwencloester tot Thienen (5) vi Philippus Jacobus getrauwte hebbende die Jouffr Anna Maria van Autgaerden ex Hoegaerde vii Joanne Franciscus getrauwte hebbende die Jouffr. Anna Catarina Lowedt ex Attenhove viij Caroli naer syne studien tot Loven overleden en alle dese getrauwde wettighe gehuysschen hebben kinderen verweckt soe sons als doghters en voirts de ander kinder van Eers. Joanne van Nerim ende Lucia Wanten naer te noemen 2 Johanna Elisabeth 3 Maria 4 Lucia 5 Joanne getrauwte hebbende die Jouffr. Elisabeth Wuestenbergh ex Wanroye verweckt uyt den schoede van syne Wettighe huysvrouwe i Joanne Cornelius in houwelyck met die Jouffr. Theresia van Hinnisdael ex Miscom ii Caroli iii Maria Lucia iv Barbara v

*Catarine ende dese getrouwde hebben oock kinder verweckt ende voirts
 6 Maria Magdalena 7 Catarina alle kindere ende kindtkinder van
 eersaeme Joanne van Nerim ende Jouffr. Lucia Wanten voorschreve. altemael
 altemael persoens van seer goeden naem ende reputatie
 Item te alineeren en te weten door extracte Nots. gepasseert
 voor eers. Nots. de Molin in date 18 xbri xvije vier en twintigh
 dat Caroli ex Hoegaerden Joannessone in syn leven heeft gevoert
 een gebrocken waepene van drey gulden lelyen up lazuerblaut
 vermindert met de kepere (6) gelyck ooick is vermedert ende
 vermindert de waepene van de andere geletten exepst dese van
 Wanroye altemael aliniert in acte Nots. (7)
 Item ten bewyse hiervan attesteert dat getuyghe voors. selffs
 geofficiert en heeft inde begraeffenisse ende exequie van Caroli
 van Nerim ex Hoegaerden gelyck hetselfde is geschiedt in de
 begraaffenise uytvaert van Caroli filius Carolus cum factum
 eiusdem armoriny in ... fide signavit (8)
 Quod attestor
 Ren(erus) Jo(ann)es Lintermans
 Not(ariu)s publicus et munitus Leodiensis
 id
 1790 (9)
 Copie voor d'Heeren van Nerim*

(1) Op verzoek van de gebroeders Van Nerum uit Hoegaarden verscheen hun oom pastoor Sweerts op 16 juli 1768 voor notaris Lintermans om een gewichtige verklaring af te leggen.

(2) Pastoor Sweerts toonde een uittreksel uit het Wapenboek van de Heren van Schoonhove uit Waanrode; dit uittreksel was bekrachtigd door notaris Speculo uit Sint-Truiden op 21.06.1713 en hernieuwd op 12.10.1760 door notaris Van Nerum uit Kapellen.

Was notaris Speculo de schoonbroer van Carolus Van Nerum uit Hoegaarden? Was notaris Van Nerum uit Kapellen de oom van Carolus, die in feite te Kersbeek-Miskom woonde en getrouwd was met Gertrude de Muntere?

(3) Dit bewijst dat de verschillende familietakken gevestigd aan de Velp en de Gete allen hetzelfde wapen voerden en dus allen uit dezelfde voorouders stamden. Merk in de wapenbeschrijving de helm met dekkleden op; de lelies en de keper zijn van zilver, het blazoën van hun stamvader uit Hoegaarden voert gouden lelies.

(4) Het beschreven wapen werd niet 'bekomen', maar 'bekrachtigd' op 27.03.1584, zodat het toen al een zekere ouderdom had; het wijst ook op de erfelijkheid van het blazoën, want er staat duidelijk vermeld 'om door de descendentes voorsch. geslagte gevoert te worden ten eewighen daghe'. De 'annexe' met de afbeelding en de vermelding van de bewezen diensten was niet aan het document gehecht (verloren geraakt?).

De persoon die in 1584 het blazoën bekrachtigde was 'markgraaf' van Antwerpen (geen graaf) en in 1556 gehuwd met Anna Van de Werve; in 1584 wordt hij vermeld als heer van Waanrode. Hij was zoon van ridder Robrecht van Aarschot-Schoonhoven, heer van Waanrode en van Anna van Nassau, kleinzoon van Hendrik, heer van Nieuwrode en Waanrode, en van Catharina Pot, allen behorend tot het huis van Schoonhoven, stammend uit de graven van Aarschot.

Opgenomen in de wapenrol en het ook mogen voeren van lelies in hun schild, bewijst dat één van de voorvaders een trouwe dienaar moet geweest zijn van het geslacht Aarschot-Schoonhoven.

(5) Hier werd een vergissing begaan: Catherina was zuster in het klooster van Hertogendael en Clara in het Wittevrouwenklooster; de vergissing gebeurde wellicht omdat laatstgenoemde Clara Catherina als voornamen had.

(6) Op 18.12.1724, drie maanden na het openstellen van zijn eigen brouwerij heeft Carolus Van Nerum zijn eigen wapenschild op akte laten stellen door notaris de Molin; de keper is weg en de lelies zijn door gouden vervangen.

(7) ook de stamvaders van de andere vertakkingen brachten verandering aan in hun schild, met uitzondering van deze uit Waanrode. (*Moet nog verder onderzocht worden*).

(8) en als bewijs van de waarheid getuigde pastoor Sweerts bovendien dat hij bij de begrafenis van Carolus Van Nerum (+1757) het wapenschild van belanghebbende 'een obijt' in zijn officie heeft gebruikt, gelijk ook geschiedde bij de uitvaart van zijn zoon Carolus de jongere (+1768). Eigenaardig is dat pastoor Sweerts (+1785) deze verklaring aflegde in juli 1768 terwijl Carolus de jongere pas overleed in september 1768. Deze laatste zin is bijgevoegd in 1790, bij de opstelling van de kopij, om aan te tonen dat ook hij een obijt had.

(9) Lintermans was ook schepen in de laatste Regentie van Hoegaarden, die door de revolutionaire beweging werd omvergeworpen. In 1766 trouwde hij met Clara Hoebancx en hij overleed in 1791; zijn zoon Jean Henri Lintermans (1767) huwde in 1794 met Anna Barbara Van Nerum, dochter van Franciscus en Catherine Lowet.

Dit 'Atteste van wapenporte' werd gevonden in de kelders van 't Nieuwhuys op 16 mei 1964 samen met andere documenten, verborgen in een nis onder een kaasperssteen die op een voetstuk was vastgezet en als doopvont dienst deed tijdens de periode van het Franse Bewind.
